

Svar på skriftligt spörsmål SSS 349/2017 rd

Svar på skriftligt spörsmål om Folkpensionsanstaltens agerande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 349/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen / sd:

Ärade familje- och omsorgsminister, ämnar ni ändra på den i motiveringen nämnda orättvisa ersättningspraxisen som Folkpensionsanstalten tillämpar, och

på vilket sätt ska enligt er åsikt sjukförsäkringslagen ändras för att Folkpensionsanstaltens försäkringsläkarverksamhet blir onödig och kan läggas ned?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt social- och hälsovårdsministeriets arbetsfördelning hör uppföljningen av genomförandet av sjukförsäkringslagen till social- och hälsovårdsministrernas ansvarsområde.

Enligt sjukförsäkringslagen har en arbetsoförmögen person rätt till sjukdagpenning. Med arbetsoförmåga avses ett sådant av sjukdom framkallat tillstånd under vilket den försäkrade, medan sjukdomen varar, är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete eller därmed nära jämförbart arbete.

Besvärnämnden för social trygghet har konstaterat följande om frågan: ”Sjukdagpenning beviljas i första hand utifrån tillräckligt svåra sjukdomsfynd som ska kunna konstateras genom undersökningar, inte till exempel enbart utifrån förmånsökandens egen kännedom om sin arbetsförmåga och inte heller enbart utifrån den behandlande läkarens diagnoser eller slutsatser av patientens arbetsförmåga.”

Enligt uppgifter som lämnats till ministeriet är andelen avslag som har gjorts på Folkpensionsanstalten på medicinska grunder för arbetsoförmåga 1,6–2,5 procent av ansökningarna per år. År 2016 fattade Folkpensionsanstalten cirka 576 200 beslut om sjukdagpenning för cirka 285 000 personer. På medicinska grunder avslogs 13 150 ansökningar, dvs. 2,3 procent av alla ansökningar. De flesta beslut var positiva och grundade sig på den behandlande läkarens förslag.

Folkpensionsanstaltens uppgift är att avgöra om en person som ansöker om sjukdagpenning uppfyller kriterierna i sjukförsäkringslagen för beviljandet av dagpenning. En sakkunnigläkare beslutar inte ensam om en enskild persons rätt till en viss förmån, utan sakkunnigläkarna fungerar som en enda sakkunnig tillsammans med förmånshandläggarna och de juridiska sakkunniga. Utifrån en helhetsbedömning som görs av sakkunniga på Folkpensionsanstalten ges förmånsökanden ett beslut, och sökanden kan söka ändring i beslutet. Beslutet ska motiveras. Om Folkpensionsanstalten avslår förmånsansökan helt eller delvis och beslutet till centrala delar grundar sig på medicinska omständigheter, ska motiveringen till beslutet innehålla de omständigheter som i huvudsak har inverkat på bedömningen och de slutsatser som dragits utifrån dessa omständigheter.

Dessutom ska den sakkunnigläkare på Folkpensionsanstalten som deltar i beredningen av förmånsbeslutet ange sin bedömning inbegripet motivering i beslutsdokumenten. Personen som har fått förmånsbeslutet har rätt att på sin begäran få se sakkunnigläkarens bedömning.

Beslut om sjukdagpenning bygger på medicinska undersökningar och en på undersökningsresultat baserad bedömning av om en persons funktionsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada eller inte. Den behandlande läkarens anteckningar om patientens hälsotillstånd är då den viktigaste

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 349/2017 rd

medicinska utredningen. I anteckningarna ingår bland annat observationer som gjorts vid undersökning av patienten och resultat av medicinska undersökningar. Den behandlande läkaren ska noggrant föra in dessa uppgifter i journalhandlingarna.

I de flesta fall beror meningsskiljaktigheter mellan de behandlande läkarna och Folkpensionsanstaltens sakkunnigläkare på att patientens hälsotillstånd bedöms ur olika synvinklar. Den behandlande läkarens främsta uppgift är att främja patientens hälsotillstånd och besluta om vård av patienten, och i dessa frågor är den behandlande läkaren expert. Folkpensionsanstaltens sakkunnigläkare har som uppgift att på basis av anteckningarna i journalhandlingarna göra en medicinsk bedömning av om sökanden uppfyller de lagstadgade kriterierna för beviljandet av den ansökta förmånen. Läkaren ska då beakta utöver den sökandes hälsotillstånd också de övriga kraven som ställs på beviljande av förmåner i tillbörlig lagstiftning, såsom den sökandes arbets- och utbildningsbakgrund och möjligheter att arbeta. Läkaren ska även se till att beslutet är i linje med övriga motsvarande fall. Meningsskiljaktigheter mellan de behandlande läkarna och Folkpensionsanstaltens sakkunnigläkare handlar inte om att sakkunnigläkarna ifrågasätter de undersökningsresultat som är antecknade i journalhandlingarna eller de observationer som den behandlande läkaren har antecknat om patienten.

Med tanke på ett jämlikt bemötande av de försäkrade är det viktigt att den behandlande läkaren inte avgör en persons rätt till socialförsäkringsförmåner. Den behandlande läkaren bedömer patientens arbetsförmåga och situation utgående från den enskilda patienten. Läkaren kan inte på samma sätt som Folkpensionsanstaltens sakkunnigläkare sätta en patients tillstånd i relation till andra förmånssökande i motsvarande situation eller till den lagtolkningspraxis som följs i besvärinstansen.

För att säkerställa rättsskyddet för de sökande har alla som ansökt om en förmån rätt att söka ändring i Folkpensionsanstaltens beslut. Då kontrollerar besvärinstansen att Folkpensionsanstalten i sina beslut har iakttagit de kriterier som fastställs i lagen. Denna nya bedömning omfattar också en medicinsk bedömning som görs på Folkpensionsanstalten.

Folkpensionsanstalten är en självständig offentligrättslig inrättning, och dess verksamhet övervakas av fullmäktige som väljs av riksdagen. Verksamhetsberättelsen för Folkpensionsanstaltens fullmäktige 2016 innehåller Folkpensionsanstaltens verksamhetsberättelse. Enligt denna diversifierades

Folkpensionsanstaltens kundservicesamarbete under 2016. Utveckling av kundservicen var ett av de viktigaste målen för 2016. Folkpensionsanstaltens service betyder en övergripande förståelse av kundens livssituation. Folkpensionsanstalten strävar nu efter att kundens ärenden vid behov kan skötas framsynt och att det är Folkpensionsanstalten som till exempel kontaktar enskilda kunder. Enligt verksamhetsberättelsen har Folkpensionsanstaltens anställda utbildats för att kunna förstå kundens situation på ett övergripande sätt. Detta innebär bland annat att kundens behov av stöd och rätt till förmåner utreds. Det är särskilt viktigt att se till att inte en enda kund faller mellan stolarna när det gäller förmåner.

Helsingfors den 29 september 2017

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila